

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: Δημιουργική Γραφή

Κατεύθυνση: Δημιουργική Γραφή και Εκπαίδευση

Διπλωματική εργασία

«Η μελοποιημένη ποίηση

στο έργο του συνθέτη Δημήτρη Λάγιου»

Ονοματεπώνυμο φοιτήτριας: Ισιδώρα Μπίλλια

Επόπτης καθηγητής:

**Ευριπίδης Γαραντούδης, Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα
Φιλολογίας του Τομέα Νεοελληνικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του**

ΕΚΠΑ

Επιβλέποντες:

**Κωτόπουλος Τριαντάφυλλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Δημιουργικής Γραφής
και Νεοελληνικής Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας**

και

Φωτόπουλος Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Νηπιαγωγών του

Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Φλώρινα, 2018

Στη Δέσποινα, για τη δόξα την πρώτη.

*Στον Παναγιώτη, σύζυγο συνοδοιπόρο, για την αγάπη του και την στήριξη,
και στα παιδιά μας, Χρήστο και Γεωργία ~ Μαρία, που μου χαμογελούν και μου
έρχονται...*

*Στην Έλλη Κορρού~Λεμπέση, στην Αναστασία Νταλταγιάννη και στη Μαρία Σφήκα.,
αύρα θαλασσινή και οι τρεις.
The poet acts.
Και η γραφή δημιουργική.*

*Στην Πολυτίμη, μάνα.
Στη μνήμη του πατέρα και του Μίμη Φαρμακόρη·
μελωδοί λεβέντες.*

Θερμότατα ευχαριστώ τον επόπτη καθηγητή, κύριο Ευριπίδη Γαραντούδη, Καθηγητή Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα Φιλολογίας του Τομέα Νεοελληνικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ, για την υποστήριξη στην εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στους επιβλέποντες καθηγητές μου, τον κύριο Τριαντάφυλλο Κωτόπουλο, Αναπληρωτή Καθηγητή Δημιουργικής Γραφής και Νεοελληνικής Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και τον κύριο Νικόλαο Φωτόπουλο, Επίκουρο Καθηγητή στο Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, για την έννοια και την εμπιστοσύνη τους στην παραγωγή αυτού του έργου. Ευχαριστώ από τον έσω κύκλο της καρδιάς μου τον ζωγράφο, Μπάμπη Πυλαρινό, που απέδωσε το καλλιτεχνικό του έργο – κοινωνία στο δημιουργικό μέρος αυτής της διπλωματικής εργασίας. Όλοι τους στη σειρά την πρώτη, στην Άνω Μερία του θαλασσινού τόπου της γνώμης μου.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία αποτελεί το προϊόν έρευνας και μελέτης του μελοποιημένου ποιητικού κειμένου στην μουσική παραγωγή του ζακυνθινού συνθέτη Δημήτρη Λάγιου. Επιχειρείται μια αξιολογική κατάταξη των έργων Ελλήνων ποιητών (με τους κορυφαίους Ρ. Φεραίο, Δ. Σολωμό, Α. Κάλβο, Κ. Καρυωτάκη, Οδ. Ελύτη) και στιχουργών που εμπλούτισαν με τα έργα τους το καλλιτεχνικό περιβάλλον της δεκαετίας του '80. Εξάλλου, ιδιαίτερα χρωματίζουν τα ποιητικά στοιχεία του ίδιου του συνθέτη. Το πολιτισμικό και μουσικολογικό περιβάλλον που τον ενέπνευσε, ευρύ και πληθωρικό, αποτυπώνεται εξαγνισμένο στο έργο του, σμίγοντας τις βιωμένες εικόνες με τα ενσαρκωμένα πάθη, τη συλλογική μνήμη με την ευαισθησία του δημιουργού. Η αστική και δημόδης μουσική παράδοση της Επτανήσου, η Εκκλησιαστική Υμνολογία, ο αντρειωμένος Αγώνας των Κυπρίων και, ακολούθως, η κοινωνιστική και υπαρξιακή αναζήτηση του συνθέτη έθεσαν τους άξονες για την δημιουργία μιας σημαντικής μουσικής παραγωγής με βάση τον νόμο της οικονομίας του χρόνου του, που υπήρξε αντιστρόφως ανάλογη της οικονομίας του έργου του. Ο βίος του Δημήτρη Λάγιου ήταν βραχύς αλλά το έργο του ευρύ και αριστουργηματικό. Σηματοδότης της γενιά του βιάδιζε στους μουσικούς δρόμους με γνώση, ένστικτο και ταλέντο. Ο κύκλος της παρούσας έρευνας διευρύνεται, καθώς η σύμπλεξη της Δημιουργικής Γραφής με το μουσικό έργο του συνθέτη προεκτείνεται έως τα όρια της γνώριμης τέχνης, της Ζωγραφικής. Επιλεγμένα έργα από τις γλυκείς και οικείες δημιουργίες του ζακυνθινού ζωγράφου Μπάμπη Πυλαρινού κινούν έναν εσωτερικό διάλογο με μελοποιημένα ποιητικά κείμενα του Δημήτρη Λάγιου. Τα «Τριάντα βήματα με τύπωμα σε ακροθαλάσσι, σε ήχο ορθό και πρώτο» επιχειρούν να μετασχηματίσουν φωνές της ποίησης, της μουσικής και της ζωγραφικής σε ένα εξελιγμένο αισθητικό αποτέλεσμα, απόσταγμα της ποιοτικής επίδρασης της

Δημιουργικής Γραφής. Πηγές συλλογής στοιχείων υπήρξε το αποκαλυπτικό μουσικό έργο του συνθέτη (δημοσιευμένο και αδημοσίευτο), το γόνιμο έργο του ζωγράφου και ο αποχρών λόγος του ποιητή.

Λέξεις-κλειδιά: μελοποιημένο ποιητικό κείμενο, καλλιτεχνικό περιβάλλον, μουσική παραγωγή, Δημιουργική Γραφή, Ζωγραφική, αισθητικό αποτέλεσμα, αποχρών λόγος

Abstract

The present project constitutes the product of both survey and study of the musical poetic text in the musical production of the zakynthian composer Dimitris Lagios. It attempts an evaluative rank of the works of Greek poets (with the leading ones R. Fereos, D. Solomos, A.Kalvos, K. Kariotakis, Od. Elytis) and verse writers who enriched with their work the artistic environment of the '80s. In any case, the composer's poetic elements add a special color. The cultural and musicological environment that inspired him, both wide and excessive, is depicted purified in his work blending experienced pictures with incarnated passions, collective memory with creator's sensitivity. The urban and colloquial musical tradition of Eptanissos, the Church Hymns, the brave struggle of the Cypriots and, subsequently, the social and existential quest of the composer set the lines for the creation of an important musical production based on the law to save time which has been of course in inverse proportion to save work. Dimitris Lagios' life was short but his wide work was a masterpiece. A pioneer of his generation, he walked the streets of music with knowledge, instinct and talent. The circle of the present project is widened, as the interweaving of creative writing with the musical work of the composer is expanded to the borders of another known art, the art of painting. Selected works from the sweet and familiar creations of the zakynthian painter Babis Pylarinos motivate an inner dialogue with the musical poetic text of Dimitris Lagios. The "Thirty steps on the seashore with first, right and proper sound" attempt to transform the voices of poetry,

music and painting into a progressive aesthetic result, a distillation of the qualitative impact of creative writing. The revealing musical work of the composer (both published and unpublished), the fertile work of the painter and the sufficient speech of the poet have been the main sources to collect data.

Key words: musical poetic text, artistic environment, musical production, Creative Writing, Painting, aesthetic result, sufficient speech

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3- ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

3.1. Προβληματική - Η Δημιουργική γραφή ως εμπειρία και έκφραση

Η Δημιουργική Γραφή ξανοίγει θάλασσα μακρά και απλόχωρη, ιδωμένη δίχως προσανατολισμό, προς την Ανατολή εκτεινόμενη. Οι λέξεις φτιάχνουν τους πορτολάνους, με την ακτογραμμή και τα ερημονήσια, σα να πέρασαν Άγιοι από κει και είπαν «Δόξα τω φωνήεντι!», που φτάνει νύχτα στο λιμάνι, περασμένες δέκα. Τα κείμενα, φωτεινοί σηματοδότες, σημαδεύουν τους ελαιώνες και τα αμπέλια, τις κυδωνιές με τους στιφούς καρπούς, τον καιρό τον καλό. Μεταμορφωμένος κόσμος (Preisendanz, W., 1990). Ο άνεμος πήρε τη σκόνη και τον καπνό, μνήμη παντοτινή, αιώνια. Η αθανασία, που λέμε στα μνημόσυνα προσφιλών αλλά και άλλων αγνώστων. Παραστάσεις με αίσθημα ελαφρύ την ώρα που γέρνει ο ήλιος πίσω από το βραχίονα του μισερού άκρου, σε πραγματικό χρόνο. Προσευχή στο Θησέα, που πέρασε από δω, λίγο πριν το ταξίδι στην Κρήτη ή την επιστροφή (Αρανίτσης, Ε., 2003)

Μεθοδολογία - Η Δημιουργική γραφή των ορίων και των α-ορίων (η σύμπλεξη των έργων του ζωγράφου Μπάμπη Πυλαρινού και του συνθέτη Δημήτρη Λάγιου)

Το ριζιμίο του Διονύσιου Σολωμού και του Ανδρέα Κάλβου, των Ζακυνθινών του επαναστατημένου 19^{ου}, είναι ο κοινός τόπος, η μήτρα - πατρίδα, για τον Δημήτρη Λάγιο, συνθέτη - ποιητή, και τον Μπάμπη Πυλαρινό, ζωγράφο - αγιογράφο του 20^{ου}. Ο συνθέτης, ενός έτους, ένωσε το μεγάλο σεισμό του '53 και ο ζωγράφος εγεννήθη τη χρονιά, που ο Γιάννης Τσαρούχης ζωγράφιζε τον Καικία και τον Ζέφυρό του, δηλαδή τον χειμωνιάτικο Γραίγο και τον ανοιξιάτικο Πουνέντε, ένα χρόνο προτού αυτοεξοριστεί στη Γαλλία με την επιβολή της Δικτατορίας στην Ελλάδα. Από το χωρίο στη Χώρα του Τζάντε και από τη Χώρα στο χωρίο είναι μακρύς ο δρόμος, σαν έχεις αστέρια να θαυμάσεις, «οράματα και ιδέες να ανηφορίζουν στην κεφαλή σου», μια χούφτα άμμο κι ένα κερι. Όλα τα παιδικά και τα εφηβικά χρόνια του Δημήτρη Λάγιου, στο Τζάντε (Ανδρόνικος, Μ., 1999).

Το δίπτυχο έργο των Ζακυνθίων καλλιτεχνών, Μπάμπη Πυλαρινού (ζωγράφου - αγιογράφου) και Δημήτρη Λάγιου (συνθέτη - ποιητή), επελέγη ως υλικό αφόρμησης (Α' και Β' μέρος) για τα "*ΤΡΙΑΝΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΕ ΤΥΠΩΜΑ ΣΕ ΑΚΡΟΘΑΛΑΣΣΙ, ΣΕ ΗΧΟ ΟΡΘΟ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟ*", ως πρόταση Δημιουργικής Γραφής στην παρούσα διπλωματική εργασία. Ακολουθεί το Γ' μέρος, στο οποίο παρατίθενται είκοσι εννέα (29) κείμενα με ποιητικό τρόπο, που έγραψα στην Ζάκυνθο την άνοιξη του 2013, εποχή «που ανθίζουν τα κλαδιά και βγάζει η γης χορτάρι» και ένα (1) Δημοτικό τραγούδι της Νεστάνης Αρκαδίας. Φιλολόγος στη νησί, στους ρυθμούς του Δημήτρη Λάγιου, μοναδικά και αμείλικτα, ταχέως και δικαίως. Κάτω από ένα καμπαναρίο που σήμαινε, οι λέξεις αναδύονταν -θαρρώ- με το γεμάτο και γλυκόλαλο αγέρι του Ιονίου (Σουλιώτης, Μ.,)

Η τριμερής δομή των τριάντα (30) Προτάσεων Δημιουργικής Γραφής έχει, αρχικά, ως αφόρμηση έναν ζωγραφικό πίνακα του Μπάμπη Πυλαρινού, επιλογή από τις εκθέσεις: ΠΡΟΣΕΙΣΜΙΚΑ ΤΟΠΙΑ (2005) / ΓΙΟΡΤΗ (2008) / ΑΠΛΩΜΕΝΑ ΡΟΥΧΑ (2010) / PARADISE NOW (2012) / ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ (2013) / ΞΕΦΩΤΟ (2014) / ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΟΠΙΑ (2017).

Ακολουθώντας, σε μια σχέση απόκρισης επιλέγονται στίχοι ποιημάτων του Δημήτρη Λάγιου, μελοποιημένα από τον ίδιο. Ειδικότερα, πηγή αποτελούν τα μελοποιημένα ποιήματά του: “*Αίνιγμα*” / “*Ενυδρείο*” / “*Θυσία*” / “*Καθρέφτης*” / “*Μαρία, ακόμα σ’ αγαπώ*” / “*Μην την πιστεύεις την αγάπη*” / “*Μωβ*” / “*Νανούρισμα για την Υακίνθη*” / “*Να κλαις*” / “*Να ονειρεύομαι*” / “*Σε χάνω*” / “*Σκιές*” / “*Στην χώρα των ψυχών*” / “*Τι πάθος*” / “*Το νερό*” / (Montesquieu, 2008)

Για την ζωή και το έργο του ζωγράφου-Μπάμπης Πυλαρινός αναφέρει η ζωγράφος - γλύπτρια Vassiliki: « Ο Μπάμπης Πυλαρινός είναι ο καλλιτέχνης της ζωής. Θ’ απλώνει τις φτερούγες του και θα ζυγιάζεται. Σε γύρους πιο χαμηλούς, πιο χαμηλούς, γυρεύοντας την πρόφαση, την περίσταση, την ευκαιρία ».

Ο Μπάμπης Πυλαρινός γεννήθηκε στη Ζάκυνθο, στο νεροστάλακτο και ηλιοκαές Τζάντε. Σπούδασε Φυσική στο Πανεπιστήμιο Πατρών και αφοσιώθηκε στην ζωγραφική και την αγιογραφία. Παραδίδει μαθήματα αγιογραφίας στο Atelier Pilaginos (Πλατεία Μητροπόλεως 11, Αθήνα), στο Παρίσι και στην Ζάκυνθο. Έχει οργανώσει εννέα ατομικές εκθέσεις (Ζάκυνθος, Αθήνα, Βρυξέλλες, Παρίσι, Baden της Ελβετίας) και έχει συμμετάσχει και σε ομαδικές (Θεσσαλονίκη, Μόσχα, Αθήνα, Ηράκλειο Κρήτης, Στρασβούργο, Άγιος Νικόλαο Κρήτης).

Το 2012, στην κριτική της Marie de Paris για το έργο του Μπάμπη Πυλαρινού σημειώνεται: «*Με θέματα που συναντάμε συχνά στις δημιουργίες του, όπως η αγάπη, ο θάνατος, η φιλία, η επικοινωνία, η κοινωνία, η κοινότητα, το έργο του μετατρέπεται σε μια “εξύμνηση της ζωής” και της ιλαρής “αφέλειάς” της. Στο ενδιαφέρον του για την παιδική ηλικία δεν αντανακλάται τόσο η νοσταλγία του ήρεμου χωριού στο οποίο πέρασε τα νεανικά του χρόνια, το οποίο -εξάλλου- έχει πλέον μετατραπεί σε έναν τεχνητό παράδεισο για τους τουρίστες, αλλά μια απόδραση, ένας μηχανισμός άμυνας, η διάθεσή του για έναν αγώνα ενάντια σε μια συγκεκριμένη βία της σύγχρονης κοινωνίας και ενάντια στην απογοητευτική εικόνα ενός “χαμένου παραδείσου”. Γιατί σε αυτό τον χεμαζόμενο κόσμο και τη σχεδόν χρεοκοπημένη χώρα στην οποία ζει, εξακολουθεί να πιστεύει και να εκφράζει μέσα από τα ναΐφ σχέδια της ζωγραφικής του, την αταλάντευτη πίστη του στη συλλογική και ατομική ευθύνη του καθενός μας. Θεωρώ ότι κάθε άνθρωπος είναι υπεύθυνος για τον τρόπο ζωής του. Πιστεύω, επίσης, ακράδαντα ότι*

δεν θα πρέπει να θεωρούμε τίποτα δεδομένο. Ο καλύτερος τρόπος, μάλιστα, να χάσουμε κάτι, είναι να το θεωρήσουμε σίγουρο».

Ακολούθως, το 2013 ο ζωγράφος επισκέπτεται ως προσκεκλημένος την Σχολή Καλών Τεχνών στη Φλώρινα και εκεί προσφωνείται από τον καθηγητή κ. Δημοσθένη Αβραμίδη ως εξής: «*Νομίζω ότι θα συμφωνούσατε πως η παρουσία και η παρουσίαση του κ. Πυλαρινού μας μετέδωσε την ουσία βασικών ζητημάτων για τη Τέχνη της ζωγραφικής, ζητήματα που σπανίως τίθενται ανάμεσα σε εικαστικούς, όπως για παράδειγμα, ανάμεσα σ' άλλα, τη χαρά του να ζωγραφίζει κανείς. Είναι πραγματικά πολύ σπάνιο σήμερα να διατυπώνει κανείς στα εικαστικά κυριολεκτικά με απλό τρόπο, με τον τρόπο του ψυχισμού του παιδιού που κρύβουμε όλοι μέσα μας, "τους προσωπικού του παραδείσους". Μέσα από αυτή τη εικαστική στάση νομίζω πως δύσκολα δεν βρίσκουν και οι υπόλοιποι οι θεατές, εμείς, μια θέση μέσα σ' αυτούς τους εξεικονισμένους παραδείσους. Δεν θα έλεγα πως ο Μπάμπης θεωρεί τον εαυτό του "λαϊκό" άνθρωπο. Κατορθώνει, όμως, με θαυμαστό τρόπο να κάνει λαϊκή τέχνη. Να αναζωογονεί με προσωπικό τρόπο το συλλογικό μας ψυχισμό, μέσα από την προσωπική του "αφήγηση". Μας μάγεψε με τη φρεσκάδα του έργου του. Ας κρατήσουμε λίγη από τη "μαγεία", ας τη διαφυλάξουμε σε κάποιο σημείο μέσα μας σαν πολύτιμο μαργαρίτη».*

(<http://pilarinos.gr/el/honer>)

3.3. Προτάσεις Δημιουργικής Γραφής: «Τριάντα βήματα με τύπωμα σε ακροθαλάσσι σε ήχο ορθό και πρώτο

**ΤΡΙΑΝΤΑ ΒΗΜΑΤΑ
ΜΕ ΤΥΠΩΜΑ ΣΕ ΑΚΡΟΘΑΛΑΣΣΙ,
ΣΕ ΗΧΟ ΟΡΘΟ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟ:**

1.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Ηρθες*

(Ακρυλικό σε καμβά, 120×60 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Σε χάνω*

...Εκεί που πάω να σε συνηθίσω / σε χάνω

κι ενώ βρίσκεσαι μέσα μου / δεν φαίνεσαι στο πλάνο...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Εικόνα αχειροποίητη σε προσκυνητάρι του Αγίου.

“Θαλασσομαχούσα” τη λεν.

Σάλωνα και Τριπολιτσά, Μεσολόγγι και Αθήνα, Σύρα και Ζάκυνθε,
Βελεστίνο και ποταμέ μου Αχέροντα, Κυρά των Αγγέλων, Πικριδιώτισσα,
Κρουονερίτισσα,
Φανερωμένη, Σκοπιώτισσα και Λαουρένταινά μου, Άγιε Λύπιε,
Αη-Γιώργη των Φιλικών και Άγιέ μου,

Ρούγα και Πλατύφορε, Στενόφορε, μάνα Αγγέλικα,
ο Διονύσιος! Ξανάρθε!

2.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Σαν χαρτοπόλεμος*
(Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Μην την πιστεύεις την αγάπη*
...Μην την πιστεύεις την αγάπη / στάζει παράπονο θολό
κυλάει εκεί κυλάει εδώ / και συ πιστεύεις την αγάπη.
Έχει τον ήλιο στο 'να χέρι / στ' άλλο σκουριάζει τον καιρό
μας βάζει όλους στο χορό / και συ πιστεύεις την αγάπη...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Μετά τον Λόφο πιάνει ο Κάμπος. Ελιές ολούθε και αμπέλια.
Και τα κυδόνια όγιμα.
Το "αχ" των δουλευτών.
Το πουλί το ομιλούν (παραμυθικό στοιχείο).
Τα πουλιά μαντατοφόροι ("μου τό' πε 'να πουλάκι").
Η ομορφιά και η μοίρα. Ανέτειλε.
Το φαγί στα κλαδιά. Τώρα;

Η σοφία, η υγεία, η κόμη, το κάμωμα.
Κωσταντίνου και Λένης, 9.34 η ώρα,
Καίγεται το τσιγάρο και οι νεκροί στην πυρά.
Πρώτη φορά το κόκκινο. Παραμένει φιλίσως η γραφή. Ξανά.

3.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Πόλεμος, έρωτας, μνήμη, φυλακή, θλίψη*
(Ακρυλικό σε καμβά, 70×25 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Να ονειρεύομαι*
...Να ονειρεύομαι απ' το παράθυρο, να ταξιδεύω
με τον έρωτα γύρω και το θάνατο κάτω απ' τα μάτια.
Ξόδεμα συνέχεια, δεν υπάρχουν μάσκες
τ' όνειρο είναι που μαγεύει
Ανοίγω...ξημερώνει...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Στο Λύκειο οι επιτηρήσεις ησυχάζουν τη θάλασσα,
ο χειμερινός βοριάς δε φτάνει έως εδώ.

Το Κάστρο σκέπει τα όνειρα.

Πιο μικρή ήθελε να γίνει χελώνα.

Τώρα θέλει περιστέρι, άσπρο - άσπρο, στρουμπουλό,
να κάθεται ώρες στη λεμονιά, να τρώει πολλά σπόρια,
να κάνει ταραχή, που όσοι νιώσουν να λένε: " Άνοιξη! ".

Επίσης, να μάθει να μεταφέρει μηνύματα, να λέει το ίδιο λέξεις και -κυρίως-

να λείει τον καιρό που έρχεται από τη Βόρεια Αφρική
ή από το βορινό παράθυρο του μητρικού του.
Για ό,τι άλλο σκεφτεί, θα μας το λείει,
ακόμη και το πιο απλό σύμφωνο: Β, Δ, Θ, Μ, Π, Σ, Φ, κλπ.

Καλημέρα!

4.

Α. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Ζάκυνθος*
(Ακρυλικό σε καμβά, 25×70 εκ.)

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Να κλαις*

...Πώς να βγω από ένα κύκλο μαύρο / που 'χει τη ζωή μου χρωματίσει;
Στο βυθό με παίρνει και στη δύση, / δε μ' αφήνει την τροχιά μου νά 'βρω...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Μετά τις τρεις σήραγγες είναι ένας ο δρόμος μέχρι την Κυλλήνη.

Από κει και κολυμπώντας φτάνεις στο νησί,
με το ρήγμα από κάτω.

Στην πρώτη σήραγγα τον άρπαξε από το κέρατο και τον πέταξε χάμω. Ο Θησέας.

Τις κάμερες τι τις θέλουν; Να σιγουρευτούν ότι έτσι έγινε; Πάντως, βασιλέας έγινε!
Πλέκει τα κοτσίδα στο κεφάλι του στεφανάκι και την ώρα, που ούτε μέρα είναι ούτε
νύχτα,
σπογγίζει το ένα του μάγουλο από τον ιδρώτα του ύπνου με δυο - τρεις βιολέτες.
Συχνά αποκοιμείται εκεί που κάθεσαι, πάνω στο βράχο.
Το τσαντί το έχει πάντα μαζί.
Φτάνει.

5.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Zante*
(Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Νανούρισμα για την Υακίνθη*
...Τριαντάφυλλο πικρό / μικρό και δροσερό / σε πάει ο ύπνος / σε Δύση σε
Ανατολή...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Στους ευκάλυπτους ανάμεσα, έχτισαν ένα καμπαναρίο.
Ως συνήθως, πριν την εκκλησιά.
Είδαμε απ' το φεγγίτη της άμμου καταβάσιο σε αγορά της Σικελίας.
Κόσμος μιλιούνια.

Πλάι στα δέντρα χτίσαμε, σίγουροι ότι δεν ενοχλούμε,
ούτε το φτερό του γλάρου ούτε το μάτι του ιππόκαμπου.
Το αέρι μια χαρά περνά από δω, και για τη θάλασσα, ξέρουμε κατά πού να πάμε.

Σχεδόν με μάτια κλειστά.

Ευγένεια.

Είναι Δευτέρα.

6.

Α. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Παιδική χαρά*
(Εγκαυστική σε λινό, 50×50 εκ.)

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Σε χάνω*
...Εκεί που πάω να σε συνηθίσω σε χάνω,
όλα γυρίζουν κουρδιστά σε άσχημο παιχνίδι
το κέρινό σου ομοίωμα στο λούνα Παρκ με πνίγει...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Στο σταυροδρόμι,
αριστερά πας για το Ψήλωμα και δεξιά για τον Διονύσιο Σολωμό.

Στέκει.

Ιδού! Τα χελιδόνια είναι πιο εντυπωσιακά,
όταν πετούν πάνω από ένα μινωικό ανάκτορο,
μια παιδική χαρά ή έναν παιδικό σταθμό.

Όσο για τους ανθρώπους...

Μια μπάλα ήταν παλιά, όπως λέει ο Πλάτωνας στο “Συμπόσιο”
(προ τους προϊστορικούς ανθρώπους).

Μετά έγιναν έτσι, με εν δεύτερο (1/2) σώμα και λειψό μυαλό
(προ τους προϊστορικούς ανθρώπους).

7.

Α. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός , *Πανσέληνος στην παλιά μας πόλη*

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος / *Ενδρείο*

...Νύχτα ντυμένη στα μαύρα / μ' ένα βαθύ μυστικό...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Στο θέατρο του Σαρακηνάδο έχει θέατρο.

Η “Ωραία Ελλάς”.

Βροντοφωνία. Όλα τα παιδιά.

Την άλλη φορά θα ζητήσω να φωτογραφήσω τα παπούτσια τους.
Μπότες, αθλητικά ή -απλώς- πέδιλα.
Ολοστρόγγυλος ο φακός στην είσοδο, σαν κειο το φεγγάρι
που, όταν βγαίνει,
λένε ότι θα βρέξει χόμα από την Αφρική και θα φτάσει σμήνος πυγολαμπίδες μετά.
Άλλοι πάλι δέχονται ότι όλα τα παραπάνω συμβαίνουν,
δίχως αυτό να έχει σχέση με το φεγγάρι.
Απλή σύμπτωση!
Είναι Τετράδη με ριγέ παντελόνι.

8.

Α. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Κόκκινος βράχος*

« Μεσοκαλόκαιρο στην Πλατεία Σολωμού. Και οι λιγοστοί πρώτοι πελάτες του «Κόκκινου Βράχου» επισκέπτες μιας κάποιας ηλικίας, από την απέναντι μάλλον ακτή οι περισσότεροι, περιμένοντας υπομονετικά να τους σερβιριστεί ο καφές, απολαμβάνουν την πρωινή κάλμα του τοπίου. Τι άλλο να κάνουν κι ετούτοι οι καψεροί; » (Μπ. Π.)

Ακρυλικό σε μουσαμά (113×73 εκ.)]

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Σκιές*

...Σκιές στην νύχτα τη βαθιά | σκιές στο πρόσωπό μου |
να βρω γυρεύω κάποιο φως | στην ερημιά του δρόμου...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Μπροστά στον “Κόκκινο Βράχο” η πλατεία, ένα άπλωμα.
Το δώμα είναι μοιρασμένο. Εννέα οι περιοχές και στο κέντρο μια βένια. Η δρυς.
Γύρω - γύρω έστρωσε λίοπανα, ένα μαμπακερό Συρίας κι ένα λινό Αιγύπτου.
Άπλωσε μέσα πενήντα λυχνάκια αναμμένα,
εικοσιτέσσερα κυπελάκια παγωτού με ψύχα μύγδαλο
και επτά γλάστρες με σουσάμι,
για να έχουν πού να στέκουν και τι να τρώνε.
Τις άκρες τις στερέωσε με βιβλία από τη νεανική -κυρίως- βιβλιοθήκη.
Έπλεξε και δυο καλάθια. Και τι άλλο μετά...;
Το κερί καίει σε γυάλινο μπουκάλι.
Σσσσ... Είναι ώρα! Ο καπετάνιος σε λίγο κινά.

9.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Αφιερωμένο*
(Αυγοτέμπερα, 50×70 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Θυσία*
...Ήχος αλλιότικος στη σιωπή

για τη θυσία βαδίζει η πομπή.
Γυμνωμένοι αμμόλοφοι τα φτερά μας...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Κοντά στον Άγιο λένε τις ιστορίες με τα καρπούζια.
Τη νύχτα που μεγάλωναν στα αμπάρια
και όλο “κρακ-κρακ” ακούγονταν. Μικρά πυροτεχνήματα.
Επίσης, τα μικρά τα κρατούν, σταφύλια να κρέμονται από τη μέση.
Και αν τους συναντήσεις στο δρόμο,
τον ίδιονε χαιρετισμό θα σου πουν, είτε πηγαίνουν, είτε έρχονται.
Πολιτογραφημένοι χωρικοί ή χωραίτες ή που μόλις ήρθαν.
Το αλεύρι κυλά λίγο-λίγο, όσο για δέκα καρβέλια
εκ του Κοιλιωμένου.

10.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Η θάλασσα το σπίτι μας*
(Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Νανούρισμα για την Υακίνθη*
... Άσπρο μου μύδαλο / σεργιάνι στο γιαλό
νάني να κάνει / άνθια και ρόδια σου 'φερα....

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Νικολάου Κουτούζη ξαπόσταμα στη Θεία Φανερωμένη.
Σαν σήμερα γεννήθηκε ο μικρός αδελφός.
Όταν ήταν μικρός, κατάπιε ένα γεφύρι
πράσινο κυπαρισσί, ώχρα βαθιά, κεραμιδί - κοκκινόχωμα απ' τ' Αλγέρι,
μπλε της Μπαρμπαριάς λίγο έξω απ' το λιμάνι.
Μόλις ανέτειλε και οι κυρές άνοιγαν για τη μέρα.
Έγινε και αυτός δοξασμένος ζωγράφος, σα μεγάλωσε.
Μόνο που έβαζε ένα λιλά καφασωτό
στην απάνω δεξιά μερία των κοσμικών έργων του.

11.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Η σονάτα του σεληνόφωτος*

(Εγκαυστική σε λινό, 50×50 εκ.)

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Να κλαις*

...Αχ, κι αυτή η νύχτα πώς με σφίγγει, / μπαίνω στο παιχνίδι της με ρίσκο...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Πλατύφορε, Στενόφορε και μάνα Αγγέλικα
-που, όντας λαβαίνεις ένα γράμμα του (Διονυσίου), τρέχουν δάκρυα από ούλες τις
μερίες-
εδώ, εδώ τραβάει το μπογάζι και δροσίζει αμέσως.

Επιπροσθέτως, αιτούμε μπόλικά ψίχουλα, μια μπουκιά νυχτιά και ένα αυτοκίνητο,
Διγενή και Ιάσονα, Αριάδνη (Αχ, εσύ!) και Χρυσορρόη,
-σπονδή στη βοή του βουνού-.

Μπορούμε και να κρατήσουμε την αναπνοή μας,
μέχρι να σκάσει ο επόμενος γαλαξίας ή, καλύτερα,
να τραφούν ακόμα εννενηνταοχτώ γενιές.

Τα τσιγάρα,
“Μάρμπορα” ελαφρού.

Α. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Στο λιμάνι*
(Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Μαρία ακόμα σ' αγαπώ*
...Μαρία ακόμα σ' αγαπώ / εκπέμπω sos και περιμένω
συνταξιδιώτης με το φως / ένα παιδί κυνηγημένο.
Μαρία ακόμα σ' αγαπώ / φυλλοροεί ο καιρός περνάει
δραπέτης απ' το θάνατο / ένα παιδί που σ' αγαπάει...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Με μακρὰ φουστάνια λιάζονται στο λιμάνι.
Τη μία τη λεν Μαρία, σαν του Δημήτρη τη μάνα.
"Έλα καντού, έλα!".

Λαλούν κάτω από τα δέντρα ή τα κιόσκια.
Τα δέντρα, που λέει και ο Σεφέρης ότι είναι κοράλια που κάπου είναι το χρώμα τους.
Κιόσκια σαν αυτά στις όχθες,
που πάνε οι ελληνοιστικές θεότητες
και λούζονται και χτενίζονται το βράδυ.

13.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Το σπίτι στην εζοχή*
(Εγκαυστική σε λινό, 50×50 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Σκιές*

...Εδώ η πόρτα είναι κλειστή / κι αν έρθεις χτύπησέ μου
και στην γραμμή και σε γιορτές / δεν άνοιξα ποτέ μου...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Έφταναν από το χωριό αργά το απόγευμα, με μύγδαλα και κουκουνάρια.

Εκείνη την εποχή δεν υπήρχαν φωνήεντα, μόνο σύμφωνα.

Και γι' αυτό οι άνθρωποι μπερδεύονταν.

Ειδικά τα μικρά παιδιά, ειδικά του νηπίου,
που δεν είχαν μάθει ακόμα όλα τα σύμφωνα.

Τοιουτοτρόπως, έλεγαν Κ Λ Μ Ρ.

Άλλοι σκέφτονταν "ΚΑΛΗΜΕΡΑ", άλλοι "ΚΑΛΑΜΑΡΙ"

και τα μικρά -που λέγαμε- "ΚΙΛΙΜΙ"

(γιατί, συνήθως, το "Ρ" το μάθαιναν αργότερα, όταν βάζαν νερό στη στάμνα,
ξημερώματα, με ένα άσπρο ζακετί).

14.

Α. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Αποχωρισμός*
(Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Μωβ*

...Πώς νιώθω φόβο με τέτοιο χρώμα, / πώς με μεθάει, πώς το μισώ!

Πώς το αγαπώ αυτό το μωβ.

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Επίγραμμα στο Αγγλικό Νεκροταφείο της Ζακύνθου :

«*ΜΑΡΙΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΛΟΥΝΤΖΗ*

ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣΑ / ΤΑΣ 4 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1776

ΕΝ ΔΕ ΖΑΚΥΝΘΩ ΘΑΝΟΥΣΗ / ΤΑΣ 8 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1850

ΑΡΙΣΤΗ ΣΥΖΥΓΩ | ΜΗΤΕΡΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩ / ΑΡΕΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΙ

Ο ΕΥΓΝΩΜΩΝ ΥΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ».

Ο ποταμός Αχέροντας και η Καλλισθένη πόλη,

που γνωρίζει να υφαίνει

τον τόπο με τον χρόνο,

τον πόνο με τον πόθο.

15.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Της ραπτικής η πόλη*. Για την Ε.

(Ακρυλικό σε καμβά, 50×70 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Ενδρείο*

...Φίλε, είσαι μέσα κι εσύ! / Έχουν σφραγίσει απ' έξω. / Δε θα γλιτώσει η ψυχή.

Κλείστε τις πόρτες, το στόμα. / Κλείστε το φως στο βυθό. / Γάζες λευκές με
τυλίγουν...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Τα μαγαζιά ανοίγουν.

Μελωδίες στους δρόμους

ειδικά κάτω, στην οδό των Φιλικών.

Ένας φούρνος, ένα τσαγκάρικο και μοδιστράδικο ένα.

Που ετεντώθη μία ίνα, για να καλύψει το δεξιό μάτι πρώτα και το αριστερό μετά,

για το ηλιοπύριον ή -κοινώς- λιοπύρι.

Που το ένα μάτι ακολουθεί το άλλο στις κινήσεις

και κόβουν δρόμο για πιο γρήγορα.

Που χαμηλά πετεί και, σα πιάσει γης, νερό πίνει.

16.

Α. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Παναγία η Κρυονερίτισσα σύγχρονη*
« Η τσίμα (1) του Κρυονερού, είτε με την παλιά αρχοντική της μορφή, είτε με την καινούργια την τουριστική, είναι αδύνατο να μη θυμίζει τους αλλοτινούς “μπουτριέριδες” (2) που’ χανε για προστάτριά τους την “Παναγία την Κρυονερίτισσα”. Περίφημους τεχνίτες, που η εποχή μας τους εξαφάνισε, αντάμα με την παραδοσιακή τέχνη τους. 1. άκρη 2. τεχνίτες επισκευαστές βαρελιών. » (Μπ. Π.) (Ακρυλικό σε μουσαμά, 84×58 εκ.)

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Αίνιγμα*
...Λένε πως υπάρχει εποχή / που μπορεί να φτάσει στην ακτή
νιώθω στο κορμί μου ανατριχίλα / πιάνομαι απ' τα φαγωμένα ξύλα.

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Πήγαινε στο καλό.

Πάρε -μόνο- νερό απ' την Κρυονερίτισσα, των βαρελοποιών προστάτιδα.
Οι εναπομείναντες εμείς ψάχνουμε πόντο - πόντο στο ψηφιδωτό της μνήμης

την πορφυρή, τη γαλάζια, τη μαύρη ψηφίδα.
Να την αντικαταστήσουμε θέλουμε με κέλφος μικρής χελώνας.
Μήπως και περπατήσει σιγά-σιγά και φύγει.
Επιτέλους!

17.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Μικρό νησί*
(Εγκαυστική σε λινό, 50×50 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Το νερό*
...Το νερό δίνει φως. / Το νερό παίρνει φως.
Η σκιά στο βυθό / η σκιά στο γυαλό
άγνωστη ζωγραφιά / με θανάτου μπογιά...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Το καλοκαίρι έψαχνε ένα νησάκι, να κατοικήσει,
με ρημοκλήσι απάνω, όμοιο του Άη-Λύπιου.
Προκειμένου καύσωνος η ψυχή λιγόστεψε.
Άδειο δοχείο το κορμί φτάνει τα όρια της τήξης,
γίνεται εύπλαστο κερί ή ζυμάρι,

να το πλάσεις και να το σχηματίσεις
εκ νέου.

18.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Πανάκι*
(Νωπογραφία σε πλακάκι 20×30 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Αίνιγμα*
...Βαρκούλα, οι ναύτες μετράμε τις σκιές / και παίζουνε ζάρια τις άχαρες βραδιές.
Βαρκούλα, οι ναύτες ξεχνούν το γυρισμό / και τρέχει στο αίμα τους το θανατικό....

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Δε γίναν ψαράδες-ψαράδες, μήτε ναυτικοί-ναυτικοί.

Από θάλασσες, όμως, ξέρουν.
Με κυματισμό ερπετού τους ακολουθεί η φωνή, το κάλεσμα.
Και κείνοι δοκιμάζουν τη ναυτοσύνη τους
γλιστρώντας σαν άμμος σε ανοιχτή παλάμη.
Λαλούν μόνο όταν επιθυμούν.
Και όλοι έχουν το ίδιο επώνυμο.
"Θαλασσινοί".

19.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Συναυλία εν πλω* *Η πώς μπορεί μια θύελλα παιδικό τω τρόπω αποτυπωμένων εμπειριών να γίνει μια εν πλω γιορτή.* (Μπ. Π.)
(Ακρυλικό σε καμβά, 40×40 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Το νερό*
...Ποιά στιγμή νά 'ναι αυτή / που θα 'ρθούν οι λυγμοί / τα δεσμά κι η φυγή απ' τη
γαλέρα;
Τί σιωπή νά 'ναι αυτή / που τη σκίζει η βουή / κι η κλεψύδρα φωνή του αγέρα;
Η σκουριά με πονά / νύχτα - νεροφεγγιά...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Ο Τζουζέπε Λιμπεράλι συνέθεσε σκακιστικά προβλήματα

και ο Νικόλαος Χαλικιόπουλος Μάντζαρος

τον “Ύμνο εις την Ελευθερίαν”.

Βροντοφωνία στο κατάστρωμα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ και ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ, τα πλοία.

Ένας άνθρωπος ψηλά στο κατάστρωμα, μια ψυχή στα ψηλά στρώματα τ' ουρανού.

Έφυγαν οι δίκαιοι. Οι υπόλοιποι δίκαιοι έμειναν.

Ο ήλιος φωτίζει.

20.

Α. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Οι ζωές μας*

(Ακρυλικό σε καμβά, 40×40 εκ.)

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Να ονειρεύομαι*

...Ξόδεμα συνέχεια, δεν υπάρχουν μάσκες

τ' όνειρο είναι που μαγεύει...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής

Δημήτρη, που εποιούσες στεφανάκια από πευκοβελόνες,

την ώρα που έπεφταν τουφέκια.
Όλοι τους είναι διδαγμένοι. Ουδέ του πλήθους,
μηδέ της μεσημεριανής ερημίας σε δρόμο συνοικιακό, ευθύ.
Σε ταρατσες απαγγέλουν τα ποιήματα.
Αυτόματα μεταφέρονται σ' όλη την πόλη.
Τα σύρματα τα ηλεκτροφόρα.
Οι λεύκες μηνούν την έλευση της πιο οργιαστικής άνοιξης.
Ζαλίστηκα και έπεσα.

21.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Μοναχικοί διάλογοι*
(Εγκαυστική σε λινό, 50×50 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Αίνιγμα*
...Αίνιγμα κάτω από το βυθό / ναυαγός και θέλω να σωθώ...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής,

Ο Ούγο Φώσκολο είναι ποιητής.

Το “Cine Foscolos” κινηματογράφος.

Μια λέξη συν ένα φτεροκόπημα
περιγράφουν της Περσεφόνης το πάθος,
ή -μάλλον- τη γυαλάδα της χειράμαξας,

που μεταφέρει τους καρπούς και τη μηχανή κινηματογραφικής προβολής.

Προβάλλει, για να παρηγορεί τη ζέση δύο ή -το πολύ- τριών θεατών.

22.

Α. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Συνάντηση*
(Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Μην την πιστεύεις την αγάπη*
...Θάλασσα είναι η αγάπη / κλεισμένη μέσα στην καρδιά
ειν' η καρδιά μικρό καράβι / που η αγάπη κυβερνά...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Μεταξύ Κεφαλοννιάς και Ζακύνθου ένα άστρο ίσια μπροστά.

Ένα αστέρι, ανθός ροδιάς του υπέρτατου δειλινού.

Πλεύση ίσια μπροστά.

Σταυροκοπήθηκε σε καντούνια και μερίες,

μέσα και έξω, πάνω και κάτω,

ρούγες και γειτονιές.

Αγόρασε και ψωμί την ώρα που άνοιγε ο φούρνος

και τα στόρια της βιτρίνας άνοιγαν κι αυτά,

βλέφαρα ακοίμητα.

23.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Αειφορία*
(Ακρυλικό σε καμβά, 25×35 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Νανούρισμα για την Υακίνθη*
Φεγγάρι μου λαμπρό / για σε γλυκολαλώ
κοιμίσου, φως μου / μες στην παλάμη τ' ουρανού ...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Ο Κάμπος, ο ήλιος και ο Λάγιος.

Ελελεύ!

Μαρτιά είναι, κουρκουτσέλια και καλοκαιρία.

Ε!

Περιώνυμος η αυλή, όπου μαζεύονται και αποξεχνιούνται κάτω από τ' αστέρια
οι αιώνες, οι χειμώνες της προ-ζωής, των προ-νιάτων, της προ-παραλήγουσας.

Χορεύουν, για να περάσει ο χειμώνας,
πίνουν, για να 'χουν να βλέπουν αστερισμούς.

24.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Η πόλη σαν ένα τοπίο από ταινία του Fellini*
(Ακρυλικό σε καμβά, 130×45 εκ.)

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Καθρέφτης*

...Ο καθρέφτης φέρνει έναν αγέρα
κουβαλάει μυστική φοβέρα
απέραντη υγρασία σε αυτά τα μέρη...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Για τους ποιητές οι Τετράδες. Προφανής ο λόγος.
Σε ταράτσες απαγγέλλουν τα ποιήματα.
Το γέλιο τους αρτεσιανό αναβλύζει,
αγγίζει την όψη των αστεριών.
Με θάλασσα γεμίζουν τα ποτήρια,
με τσικουδιά οι θάλασσες.
Σαν Ανδρέας Κάλβος.

25.

Α. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Κατάπλους στο νησί*
(Ακρυλικό σε καμβά, 70×25 εκ.)

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Στη χώρα των ψυχών*

...Ταξίδι στο βυθό, στη χώρα των ψυχών,

θάλασσα σκοτεινή που με φιλοξενεί

σαν φωτεινό νησί μέσα στην κόλαση...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Αυγουστιάτης λιγοθυμιά.

Έχει και πλατεία πλατιά, να χωρέσει όλη τη χαρά,

ποτάμι πέρασμα των ποιημάτων στον πέρα όχτο,

βουνό με πάχνη κατάλευκη που γλυκαίνει με της μέρας,

ζεστή γραφή στο κατάκρυο μέσα.

Γοργά πηγαίνεις, όσο το δίπλωμα της σελίδας στα δυο.

Είσαι στο νησί πάντα. Πετώντας φτάνεις

με δυο φτερά στο “πήγαινε” και στο “έλα”.

Ανάβλεμμα και χαμόγελο.

Μυθολογία προσωπική.

Έχει και Άγιο.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Το σπίτι δίπλα στη θάλασσα*

(Ακρυλικό σε καμβά, 40×50 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Τι πάθος*

...Τι πάθος βυθίζει σε πέλαγα το νου,
βραδιάζει κι αλλάζει το χρώμα τ' ουρανού...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

- Ζει ο Παναγιώτης Δοξαράς, Ευγένιε Βούλγαρη;

- Πού να ξεύρω, ψυχή μου;

Μα, από το πηγάδι έως το καμπαναρίο ένα προσκύνημα.

Πευκόνες και ελιές ίσαμε την άκρη.

Μυρίζει θυμάρι, θυμίζει κυπαρισσόμηλο,

μιλά και στον ύπνο, σαν θες.

Οι μαθητές θωρούν ψαράδες να αλιεύουν ανεράιδες

και πνεύματα πάνω σε όλες τις λέξεις.

Ο ουρανός έως κάτω και η θάλασσα, να!

27.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος*
(Υδρύλαος σε μάρμαρο, 50x100 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος *Να κλαις*

...Πώς να βγω απ' αυτή την αγωνία;

Μοιάζει να με κυνηγάνε τρένα...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Ο Προνησοφύλακας ήτο, ψυχή μου.
Ο Ιωάννης ο Πρόδρομος ο Βαπτιστής,
ο εν Ιορδάνη, εν νήσω, εν εικονοστάσι.

Δένει τ' αστρί από τ' αυτί,

μένει εντός,

πλένει.

Καθαρμός.

28.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Τέσσερις εποχές. Καλοκαίρι*
(Ακρυλικό σε καμβά, 50×50 εκ.)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Τι πάθος*

...Μην η αθωότητά μου είναι μέσα στη σιωπή
σ' ένα θησαυρό χαμένο που γυρεύω μια ζωή...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Θαλασσινό ταξίδι.

Στο διάστημα μεταξύ Ιουνίου και Αυγούστου,
έκανε το μικρό ναυτόπουλο,
γιατί για τσοπανάκι δεν τον άφηγε η μάνα.

Γύριζε γεμάτος
με της Προύσσας το μετάξι,

λινό Αιγύπτου,
μυρωδικά για τις ώρες και τα περάσματα.

29.

A. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Γαλήνη*
(Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)

B. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Ενδρείο*
...Ζω σ' ενδρείου βυθό | σε βαθυπράσινο φως...

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

Νατουραλισμός.

Νά 'ναι σε χωματόδρομο, με άμμο και αμπέλι
ως την παραλία.

Νά 'ναι πρωί.

30.

Α. Ζωγραφική: Μπάμπης Πυλαρινός, *Ερημιά. Βελόνα και κλωστή. Για την Ελένη*
(Ακρυλικό σε καμβά, 40×50 εκ.)

Β. Ποίηση: Δημήτρης Λάγιος, *Αίνιγμα*

...Αίνιγμα κάτω από το βυθό / ναυαγός και θέλω να σωθώ
η σπασμένη βάρκα σωτήρια / δεν είναι καθόλου αυτοκτονία.
Λένε πως υπάρχει εποχή / που μπορεί να φτάσει στην ακτή
νώθω στο κορμί μου ανατριχίλα / πιάνομαι απ' τα φαγωμένα ξύλα....

Γ. Πρόταση Δημιουργικής Γραφής:

ZAKYNTHO

(Δημοτικό τραγούδι της Νεστάνης Αρκαδίας)

Μια κόρη από τη Ζάκυνθο μια κόρη από την Πόλη
να ξενοϋφάνει δε μπορεί να ξενοράψει όχι
και ευθύς τελάλη έβαλε κ' ευθύς τελάλη βάζει:
- Ποιος είναι για τη Ζάκυνθο ποιος είναι για την Πόλη

να πάει την κόρη αφίλητη την κόρη φυλαγμένη;
Κανείς δεν αποκρίθηκε κανείς δεν αποκτιέται
Παρά ένας γέρος σιμιτζής εκείνος αποκριέται:
-Εγώ είμαι για την Ζάκυνθο εγώ είμαι για την Πόλη
να πάω την κόρη αφίλητη την κόρη φυλαγμένη.
Μισοστρατίς μισοδρομής και ο γέρος μετανιώνει
πιάνει την κόρη τη φιλά στα μάτια και στα χείλη.
Και η κόρη από το φόβο της και από την εντροπή της
έπεσε μες τη θάλασσα για να την φαν τα ψάρια.
Τα ψάρια δε τη φάγανε, τα ψάρια δεν την τρώνε
τα κύματα τη βγάλανε σε Μωριανό* πηγάδι
παν' οι Μωριάτες για νερό παν' οι Μωριατοπούλες
βρίσκουν τη κόρη κ' έπλενε και μοσχοσαπουνάει.

*Του Μωριά, της Πελοποννήσου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. ΟΙ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ, ΜΠΑΜΠΗ ΠΥΛΑΡΙΝΟΥ

1. *Ηρθες* (Ακρυλικό σε καμβά, 120×60 εκ.)
2. *Σαν χαρτοπόλεμος* (Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)
3. *Πόλεμος, έρωτας, μνήμη, φυλακή, θλίψη* (Ακρυλικό σε καμβά, 70×25 εκ.)
4. *Ζάκυνθος* (Ακρυλικό σε καμβά (25×70 εκ.)
5. *Zante* (Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)
6. *Παιδική χαρά* (Εγκαυστική σε λινό, 50×50 εκ.)
7. *Πανσέληνος στην παλιά μας πόλη*
8. *Κόκκινος βράχος* (Ακρυλικό σε μουσαμά, 113×73 εκ.)
9. *Αφιερωμένο* (Αυγοτέμπερα, 50×70 εκ.)
10. *Η θάλασσα το σπίτι μας* (Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)
11. *Η σονάτα του σεληνόφωτος* (Εγκαυστική σε λινό (50×50 εκ.)
12. *Στο λιμάνι* (Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)
13. *Το σπίτι στην εξοχή* (Εγκαυστική σε λινό, 50×50 εκ.)
14. *Αποχωρισμός* (Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)
15. *Της ραπτικής η πόλη. Για την Ε.* (Ακρυλικό σε καμβά, 50×70 εκ.)
16. *Παναγία η Κρυονερίτισσα σύγχρονη* (Ακρυλικό σε μουσαμά, 84×58 εκ.)
17. *Μικρό νησί* (Εγκαυστική σε λινό, 50×50 εκ.)
18. *Πανάκι* (Νωπογραφία σε πλακάκι, 20×30 εκ.)

19. *Συναυλία εν πλω* (Ακρυλικό σε καμβά, 40×40 εκ.)
20. *Οι ζωές μας* (Ακρυλικό σε καμβά, 40×40 εκ.)
21. *Μοναχικοί διάλογοι* (Εγκαυστική σε λινό, 50×50 εκ.)
22. *Συνάντηση* (Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40εκ. με κορνίζα)
23. *Αειφορία* (Ακρυλικό σε καμβά, 25×35 εκ.)
24. *Η πόλη σαν ένα τοπίο από ταινία του Fellini* (Ακρυλικό σε καμβά, 130×45 εκ.)
25. *Κατάπλους στο νησί* (Ακρυλικό σε καμβά, 70×25 εκ.)
26. *Το σπίτι δίπλα στη θάλασσα* (Ακρυλικό σε καμβά, 40×50 εκ.)
27. *Ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος* (Υδρύλαος σε μάρμαρο, 50×100 εκ.)
28. *Τέσσερις εποχές. Καλοκαίρι* (Ακρυλικό σε καμβά, 50×50 εκ.)
29. *Γαλήνη* (Εγκαυστική, 16×22 εκ. - 30×40 εκ. με κορνίζα)
30. *Ερημιά. Βελόνα και κλωστή. Για την Ελένη* (Ακρυλικό σε καμβά, 40×50 εκ.)

B. ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΥΝΘΕΤΗ ΔΗΜΗΤΡΗ ΛΑΓΙΟΥ

(Δημοσιευμένο)

1. *Τα τέσσερα επαναστατικά τραγούδια του Ρήγα Φεραίου* (Ανεξαρτ. LP 10', 1975)
2. *Ο Ήλιος ο Ηλιάτορας* (MINOS 444 LP, 480548 CD, 1982)
3. *Εδώ που γεννηθήκαμε* (POLYDOR 811918 LP, 1983)
4. *Άη - Λαός* (LYRA 3761 LP - CD, 1983)
5. *Λαϊκά Τραγούδια της Ζάκυνθος* (Ανεξαρτ. 91004 LP, 1985)
6. *Τον Σολωμού και της Ζάκυνθος* (Ανεξαρτ. 91027 LP, 1986)
7. *Ζακυνθινή Εκκλησιαστική Παράδοση* (1986)
8. *ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΡΙΝΟΣ "του μαντολίνου"* (CBS 451115 LP, 1987)
9. *Σκιές* (Ανεξαρτ.. 91069 LP, 1987)
10. *Τζώρτζη Κωστή (1870-1959) "Ζακυνθινές Σερενάδες"* (Ανεξαρτ. LP, 1988)
11. *Έργα για Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων* (ΠΚΔΠ 91039 LP, 1989)
12. *Ερωτική πρόβα* (SONY 468628 LP-CD, 1991)
13. *Τα τραγούδια της Υακίνθης* (LYRA 4589, 1991 LP-CD, 1991)
14. *Τνα τι* (MINOS 1025 LP- 489241CD, 1992)
15. *Ρωγμές - Σπουδές σ' ελληνικά θέματα* (ΑΚΤΗ 471523 LP-CD, 1992)

16. *Ρωγμές - Σπουδές σ' ελληνικά θέματα / Έργα για Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων*
επανεκδοση (ΑΚΤΗ 471532 ΨΔ, 1992)
17. *Των Αθανάτων* (MINOS 480429 LP-CD, 1994)

Γ. ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΥΝΘΕΤΗ ΔΗΜΗΤΡΗ ΛΑΓΙΟΥ

(Αδημοσίευτο)

1. *Αρκαδικά* (1985)
2. *Ομιλίες* (1987)
3. *Εγκώμιο Παιχνιδιού* (1989)
4. *Ιδανικοί Αυτόχειρες* (1989)
5. *Κάλβειος Ραψωδία* (1986-1989)
6. *Βιασμός αλλήλων – Φωνές παιδιών για την καταστροφή*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Abrams, M.H., *Λεξικό Λογοτεχνικών όρων*, μτφ. Γιάννα Δεληβοριά - Σοφία Χατζιωαννίδου, εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 2005
2. Αδαμόπουλος, Χ., *Λόγος κεκρυμμένος περί φωτός ή Αζονική τομογραφία Οδυσσέα Ελύτη*, εκδόσεις Οι Εκδόσεις των φίλων, Αθήνα, 1987
3. Ανδρόνικος, Μ., *Ιστορία και Ποίηση*, εκδ. Ερμής, Αθήνα, 1999
4. Αρανίτσης, Ε., *ΙΨ - Ο Τυπογράφος - Ο Ελύτης για παιδιά & ερωτευμένους*, εκδόσεις Πατάκης, Αθήνα, 2003
5. Βαγενάς, Ν., *Μεταμοντερνισμός και λογοτεχνία*, εκδόσεις Πόλις, Αθήνα, 2012
6. Γαραντούδης Ε., *Έλληνες ποιητές του μεταιχμίου 1880-1930*, εκδόσεις Καστανιώτη, Ηράκλειο, 2012
7. Γεωργιάδης, Ν., *Κώστας Καρυωτάκης*, εκδόσεις Σύγχρονη εποχή, Αθήνα, 2014
8. Γιάνναρης Γ, *Μελοποιημένη ποίηση και μουσικά έργα*, εκδ. Θεωρία, Αθήνα, 1985

- 9.Γκρίφιθς, Π., *Μοντέρνα μουσική*, μτφ. Μαρία Κωστίου, εκδόσεις Σ. Ι. Ζαχαρόπουλος, Αθήνα, 1993
- 10.Cohen, L., *Το βιβλίο του ελέους*, μτφ Διονύσης Μαρσέλλος, εκδόσεις Περισπωμένη, Αθήνα, 2013
- 11.Cuddon, A.J., *Λεξικό Λογοτεχνικών όρων και θεωρίας Λογοτεχνίας*, μτφ. - επιστημονική επιμέλεια Γιάννης Παρίσης, Μαρία Λιάπη, εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, 2005
- 12.Διονυσίου Σολωμού τα Άπαντα και η Ζάκυνθος (1798-1898),, εκδόσεις Περίπλους, 1999 (α' εκδ. 1902)
- 13.Δούκα-Καμπίτογλου, Α., *Σώμα της ηδονής και της οδύνης*, Εκδόσεις Ιανός, Θεσσαλονίκη, 2005
- 14.Δραγουμάνος,Π., *Κατάλογος ελληνικής δισκογραφίας*, εκδόσεις Λιβάνη, Αθήνα, 1990
- 15.Ελύτης, Ο., *Ο ήλιος ο ηλιάτορας*, εκδόσεις Ίκαρος, Αθήνα, 1971
- 16.Ελύτης, Ο., *Ανοιχτά χαρτιά*, εκδόσεις Ίκαρος, Αθήνα, 1974
- 17.Ελύτης, Ο., *Ο μικρός ναυτίλος*, εκδόσεις Ίκαρος, Αθήνα, 1985
- 18.ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΑ ΦΥΛΛΑ, τόμος ΚΕ' 1-2, (εκδότης, υπεύθυνος ύλης: Διονύσης Σέρρας), Ζάκυνθος, 2005
- 19.ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΑ ΦΥΛΛΑ, τόμος ΚΣΤ', 1-2, (εκδότης, υπεύθυνος ύλης: Διονύσης Σέρρας), Ζάκυνθος, 2006
- 20.ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΑ ΦΥΛΛΑ, τόμος ΚΣΤ', 3-4, (εκδότης, υπεύθυνος ύλης: Διονύσης Σέρρας), Ζάκυνθος, 2006
- 21.Fauriel, C., *Δημοτικά Τραγούδια της σύγχρονης Ελλάδας*, εκδόσεις Ελληνική Παιδεία, Αθήνα, 2002
- 22.Herzfeld, M., *Πάλι δικά μας. Λαογραφία. Ιδεολογία και η διαμόρφωση της σύγχρονης Ελλάδας*, μτφ. Σαρηγιάννης Μαρίνος, εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 2002
- 23.ΙΑΜΒΟΣ, τευχ. 20, Φθινόπωρο-Χειμώνας, Αθήνα, 2008
- 24.Κάλβου, Α., *Η Ιωνιάς*, φιλ. επιμ. Γιάννη Δάλλα, εκδόσεις Συνέχεια, Αθήνα, 1992
- 25.Κάλβος, Α., *ΩΔΑΙ*, επιμέλεια Γιάννης Δάλλας, εκδόσεις Ωκεανίδα, Αθήνα, 1997

- 26.Κάλβος, Α., *Ωδαί*, κριτική έκδοση Filippo Maria Pontani, εκδόσεις Ίκαρος, Αθήνα, 1988
- 27.Κάλβος, Α., *Ωδαί*, εκδόσεις Νεοελληνική Βιβλιοθήκη-Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, Αθήνα, 1988
- 28.Καρυωτάκης, Γ.Κ., *Ελεγεία και Σάτιρες*, εκδόσεις Ιδεόγραμμα, Αθήνα, 1998
- 29.Καρυωτάκης, Κ., *Ποιήματα και πεζά*, επιμέλεια Γ.Π.Σαββίδη, εκδόσεις Εστία, 1998
- 30.Καρυωτάκης, Γ.Κ., Γ. Κ., *Τα Ποιήματα (1913-1928)*, επιμέλεια Γ.Π.Σαββίδης, εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα, 1992
- 31.Καρώνης, Π., *Η ιεροτελεστία της Άνοιξης*, εκδόσεις Δόντι, Πάτρα, 2011
- 32.Κεχαγιόγλου, Γ., *Εισαγωγή στην Ποίηση του Σολωμού, επιλογή κριτικών κειμένων*, εκδόσεις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο, 2008
- 33.Κονόμος, Ν., *Νικόλαος Κουτούζης*, εκδόσεις Α. Καραβία, Αθήνα, 1974
- 34.Λάγιος, Δ., *Ερωτική πρόβα στο θάνατο*, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, 1996
- 35.Μαρίνος, Π., *Κείμενα δημοσιευμένα και ανέκδοτα*, εκδόσεις Περίπλους, 2000
- 36.Μαυρουδής, Ν., *Περί ελληνικού τραγουδιού το ανάγνωσμα*, εκδόσεις Γαβριηλίδης, Αθήνα, 2013
- 37.ΜΕΤΡΟΝΟΜΟΣ, τευχ. 23, Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2006, Αθήνα
- 38.ΜΕΤΡΟΝΟΜΟΣ, τευχ. 53, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2014, Αθήνα
- 39.Μπουκάλας Π. - Παπακώστας Γ., *Ανδρέας Λασκαράτος-Δημοτικά τραγουδάκια εθνικά μαζεμένα από τους τραγουδιστάδες εις το Ληξούρι*, εκδόσεις Άγρα, Αθήνα, 2016
- 40.Μητσάκης Κ. & Δεσποτίδης Α., *Λεξικό της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Πρόσωπα, έργα, ρεύματα, όροι*, εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 2007
- 41.Montesquieu, *Περί καλαισθησίας*, εκδόσεις Ροές, Αθήνα, 2008
- 42.Μυλωνάς, Κ., *Μελοποιημένη Ποίηση*, εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 2015
- 43.Ο καταστατικός Χατζιδάκις, Ανώγεια 1979, Συνάντηση και διάλογος για τη σημασία μιας λαϊκής παράδοσης στον καιρό μας, Αθήνα, 2009
- 44.ΟΔΟΣ ΠΑΝΟΣ, τευχ. 138, Ιούλιος-Σεπτέμβριος, Αθήνα, 2007
- 45.ΟΔΟΣ ΠΑΝΟΣ, τευχ. 139, Οκτώβριος-Δεκέμβριος, Αθήνα, 2007

46. Πανταζόπουλος, Ν., *Μελετήματα για τον Ρήγα Βελεστινλή*, Έκδοση Επιστημονικής Εταιρείας Μελέτης «Φερών-Βελεστίνου-Ρήγα», Αθήνα, 1998
47. Παπαδάκι, Α., *Συμβολή στη μελέτη και έρευνα της λόγιας μουσικής στην Ελλάδα του 20^{ου} αιώνα*, εκδ. Πατάκη, 2015
48. Πας Οκτάβιο, *Η άλλη φωνή*, μτφ. Πέγκυ Πάντου, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 1991
49. Πεπραγμένα επιστημονικού συμποσίου στο Ιστορικό Μουσείο Κρήτης, *Επιρροές του Ελύτη*, Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών, Ηράκλειο, 2014
50. ΠΟΙΗΤΙΚΗ, τευχ. 1, Άνοιξη-Καλοκαίρι, Αθήνα, 2008
51. ΠΟΙΗΤΙΚΗ, τευχ. 2, Φθινόπωρο-Χειμώνας, Αθήνα, 2008
52. Πολίτης, Α., *Η ανακάλυψη των ελληνικών δημοτικών τραγουδιών*, εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα, 1999
53. Preisendanz, W., *Μοντερνισμός, Ρεαλισμός*, εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα, 1990
54. Πυλαρινός, Θ., *Εν ειναλίη Κύπρω έσσετ' αοιδός: Μελετήματα για την κυπριακή λογοτεχνία*, εκδόσεις Αίπεια-Σπίτι της Κύπρου και Πάπυρος, Αθήνα, 2011
55. Πυλαρινός, Θ., *Ιμερτής Κύπρου έπεα - Η ποιητική κατάθεση της Κλαίρης Αγγελίδου*, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα, 2008
56. Σαράντης, Α., & Αρχιδούκας Σαλβατόρ Λ., *Πρελούντια για τη Ζάκυνθο – Φωτογραφίες από τη Ζάκυνθο του 1900*, Εκδόσεις Περίπλους, Αθήνα, 1988
57. Σπανδώνης, Γ., *Ρήγας Βελεστινλής*, εκδόσεις Ωκεανίδα, Αθήνα, 1995
58. Στουφής, Ζ., *Τα ζακυνθινά μοιρολόγια*, εκδ. Πλατύφορος, Ζάκυνθος, 2013
59. Στουφής, Ζ., *Το Αγγλικό Νεκροταφείο της Ζακύνθου*, εκδ. Δήμος Ζακύνθου, Ζάκυνθος, 2013
60. Σουλιώτης, Μ., *Δημιουργική Γραφή. Οδηγίες Πλεύσεως*, εκδόσεις Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο-Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων, Κύπρος, 2012
61. ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ, τευχ. 147-148, Φεβρουάριος-Απρίλιος, Αθήνα, 2006
62. ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ, τευχ. 183-184, Οκτώβριος, Αθήνα, 2011
63. Vitti, M., *Οδυσσέας Ελύτης, κριτική μελέτη*, εκδ. Ερμής, Αθήνα, 2000
64. Fauriel, C., *Δημοτικά Τραγούδια της σύγχρονης Ελλάδας*, εκδόσεις Ελληνική Παιδεία, Αθήνα, 2002

65. Φιλοκύπρου, Ε., Παλαμάς, Καρυωτάκης, Σεφέρης, Ελύτης - Η διαρκής ανεπάρκεια της ποίησης, εκδόσεις Μεσόγειος, Αθήνα, 2006
66. Φωτόπουλος Ν. & Κωτόπουλος Η.Τ., Μιλώντας για την Τέχνη, τον πολιτισμό, τη Δημιουργική Γραφή... με τον Θάνο Μικρούτσικο, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 2017
67. Walter, B., Περί της ηθικής δύναμης της μουσικής, μτφ. Χαράλαμπος Καρβούνης, εκδ. Ροές, Αθήνα, 2001
68. <https://pilarinos.gr/el/honer>